

Одеський національний медичний університет
Факультет медичний
Кафедра пропедевтики педіатрії

Силабус вибіркової компоненти

Принципи організації грудного годування

Обсяг	4 кредита ECTS, 120 годин
Дні, час, місце	Протягом семестрів згідно графіка
Викладач (-і)	Федоренко О.В., к.мед.н., доцент
	Хіменко Т.М., к.мед.н.. доцент
Контактний телефон	+38(048)723-74-84
E-mail	proped_ped@onmedu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра пропедевтики педіатрії Адреса: 65082 Україна, м. Одеса, пров. Валіховський, 5

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися шляхом використання E-mail, соціальних мереж, телефону, очних зустрічей.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни «Принципи організації грудного вигодування» є вибіркоким компонентом освітньо-професійної програми професійної підготовки за спеціальністю ІЗ «Педіатрія» у ході вивчення якого здобувачі вивчають сучасні підходи до грудного вигодування у дітей.

Пререквізити: вивчення дисципліни «Принципи організації грудного вигодування» передбачено на III освітньо-науковому рівні, коли здобувачем набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, фізіології, патофізіології, патоморфології, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, клінічної фармакології, педіатрії, дитячої хірургії, акушерства і гінекології, дитячих інфекційних хвороб, оториноларінгології, епідеміології та принципи доказової медицини, радіології, фтизіатрії, екстреної та невідкладної медичної допомоги, загальної практики (сімейної медицини), що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами та формувати вмінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Постреквізити курсу: знання, вміння та навички з дисципліни «Стандарти первинної педіатричної допомоги при найбільш поширених захворюваннях у дітей до 5 років» необхідні для подальшого формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Метою викладання є формування у здобувачів цілісної системи знань та практичних навичок щодо організації оптимального харчування дітей першого року життя, базуючись на сучасних наукових даних та рекомендаціях міжнародних організацій, таких як ВООЗ та ЮНІСЕФ.

Завдання дисципліни:

- ♦ Надати здобувачам сучасні знання про фізіологічні основи лактації та грудного вигодовування.
- ♦ Ознайомити з принципами організації успішного грудного вигодовування.
- ♦ Навчити методам оцінки адекватності харчування дитини першого року життя.
- ♦ Ознайомити з сучасними підходами до введення прикорму.
- ♦ Сформувати практичні навички консультування з питань грудного вигодовування та харчування дітей першого року життя.

Очікувані результати :

В результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні знати: фізіологічні основи лактації, склад грудного молока та його значення для розвитку дитини; принципи організації успішного грудного вигодовування, включаючи 10 кроків ВООЗ/ЮНІСЕФ; техніку прикладання дитини до грудей, пози для годування та оцінку ефективності грудного вигодовування; сучасні підходи до введення прикорму, техніку введення продуктів та правила безпеки; особливості харчування дітей на штучному вигодовуванні та критерії вибору дитячих сумішей; етичні аспекти консультування з питань вигодовування.

Здобувачі повинні вміти:

- ♦ Застосовувати на практиці знання про фізіологію лактації для підтримки грудного вигодовування.
- ♦ Оцінювати ефективність грудного вигодовування та своєчасно виявляти проблеми.
- ♦ Надавати практичні поради з питань організації грудного вигодовування та введення прикорму.
- ♦ Консультувати батьків з питань вибору дитячих сумішей та організації штучного вигодовування.
- ♦ Розпізнавати особливості вигодовування дітей з різними потребами та надавати відповідні рекомендації.
- ♦ Проводити консультування з питань вигодовування з урахуванням етичних норм та індивідуальних потреб сім'ї.
- ♦ Аналізувати клінічні випадки та приймати обґрунтовані рішення щодо

вигодовування.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі практичних занять (50 год.) та організації самостійної роботи здобувачів (70 год.).

При викладанні дисципліни «Принципи організації грудного вигодовування» використовуються словесні, наочні (таблиці, малюнки), практичні, сімюляційні, частково-пошукові, дослідницькі методи навчання, ситуаційне навчання, усне опитування та тестування, курація хворої дитини.

Клінічною базою кафедри пропедевтики педіатрії є Багатопрофільний медичний центр ОНМедУ. Практичні заняття з дисципліни проводяться у відділеннях дитячої клініки та в приміщеннях кафедри пропедевтики педіатрії, яка розташована на території дитячої клініки.

Зміст навчальної дисципліни

Тематичний план практичних занять:

Тема 1. Будова молочної залози (альвеоли, протоки, сполучна тканина), кровопостачання та іннервація. Механізми вироблення та виділення молока. Роль гормонів (пролактин, окситоцин).

Тема 2. Роль гіпофіза, гіпоталамуса та плаценти в регуляції лактації. Вплив пролактину на синтез молока, окситоцину на виділення молока. Рефлекс виділення молока. Фактори, що впливають на рівень гормонів.

Тема 3. Склад грудного молока. Макро- та мікроелементи (білки, жири, вуглеводи, вітаміни, мінерали). Імунологічні компоненти (імуноглобуліни, лактоферин, лізоцим). Зміни складу грудного молока протягом доби та періоду лактації.

Тема 4. Роль грудного молока у формуванні імунної системи дитини. Захист від інфекцій (бактерій, вірусів, грибків). Вплив на формування мікробіоти кишечника.

Тема 5. Особливості травної системи новонароджених та дітей першого року життя (ферментативна активність, моторика ШКТ, проникність слизової оболонки). Адаптація травлення до грудного молока.

Тема 6. Принципи успішного грудного вигодовування (10 кроків ВООЗ/ЮНІСЕФ). Практичні аспекти впровадження цих принципів у медичних закладах та вдома.

Тема 7. Техніка прикладання дитини до грудей. Ознаки правильного прикладання: захоплення ареоли, положення дитини, ознаки ефективного смоктання.

Тема 8. Різні пози для годування (колиска, перехресна коліска, з-під руки, лежачи). Переваги та недоліки кожної пози.

Тема 9. Організація грудного вигодовування. Годування на вимогу.

Ознаки голоду дитини. Індивідуальні особливості. Нічні годування.

Тема 10. Оцінка ефективності грудного вигодовування. Критерії достатньої кількості молока (кількість сечовипускань, набір ваги).

Тема 11. Проблеми грудного вигодовування та їх вирішення (тріщини сосків, лактостаз, мастит, недостатня кількість молока). Причини, симптоми та методи корекції кожної проблеми. Методи профілактики.

Тема 12. Підтримка грудного вигодовування в різних ситуаціях (вихідна робота, хвороба матері, подорожі). Зціджування молока, зберігання грудного молока. Організація грудного вигодовування в різних життєвих ситуаціях.

Тема 13. Переваги виключно грудного вигодовування для дитини та матері. Рекомендації ВООЗ. Значення грудного молока як єдиного джерела харчування та рідини до 6 місяців.

Тема 14. Сучасні підходи до введення прикорму. Принципи введення прикорму: своєчасність, поступовість, різноманітність. Ознаки готовності дитини до прикорму. Способи введення прикорму.

Тема 15. Правила введення нових продуктів. Особливості введення у раціон продуктів, що є найрозповсюдженішими алергенами.

Тема 17. Безпечне приготування дитячої їжі. Термічна обробка продуктів. Зберігання готової їжі. Профілактика харчових отруєнь.

Тема 18. Особливості харчування дітей на штучному вигодовуванні. Відмінності між грудним молоком та сумішами. Правила приготування сумішей. Режим годування. Класифікація дитячих сумішей (адаптовані, частковоадаптовані, лікувальні). Критерії вибору суміші залежно від віку та потреб дитини.

Тема 19. Вигодовування недоношених дітей. Особливості фізіології та потреб недоношених дітей. Вибір сумішей для недоношених. Методи вигодовування (зондове, з пляшечки, з чашки).

Тема 20. Етичні аспекти консультування з питань вигодовування дитини. Принципи ефективної комунікації з батьками. Методи підтримки та мотивації.

Тема 21. Рольові ігри з консультування з питань грудного вигодовування. Відтворення різних ситуацій консультування, аналіз ефективності комунікації.

Перелік рекомендованої літератури

Основна

1. Наказ МОЗ України № 149 від 20.03.2008 р. "Про затвердження Клінічного протоколу медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років".
2. Наказ МОЗ України від 10.05.2007 № 234 «Про організацію виконання Плану дій щодо реалізації Глобальної стратегії ВООЗ/ЮНІСЕФ з вигодовування дітей грудного та раннього віку в Україні на період до 2015 року».
3. Кисельова О. В. Дитяче харчування: від народження до одного року. — К.: Здоров'я, 2015. — 224 с.
4. Милорадова І. А. Основи дитячого харчування. — 2-ге вид. — Харків: Фоліо, 2018. — 312 с.

5. ВООЗ.Рекомендації ВООЗ щодо грудного вигодовування: науково-доказова основа. — Женева: ВООЗ, 2018. — 40 с.

Додаткова

1. Розенберг К.Грудне вигодовування: науково-доказові підходи. — Київ: Медична книга, 2017. — 180 с.
2. Шевченко В. М., Бондаренко І. В. Педіатрія: основні харчування дітей раннього віку. — Черкаси: ЧНУ, 2016. — 298 с.
3. Ла Лече Ліга. Грудне вигодовування. — 7-е вид. — Нью-Йорк: Ла Лече Ліга Інтернешнл, 2019. — 352 с.
4. Котова Н.В., Старець О.О., Хіменко Т.М., Геращенко Ю.О., Коваленко Д.А. Дослідження існуючої практики годування дітей першого року життя: опитування батьків / Н.В.Котова, О.О.Старець, Т.М. Хіменко, Ю.О.Геращенко, Д.А. Коваленко // Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. — 2020. — № 1(35). — С.14–21. <https://doi.org/10.24061/2413-4260.X.1.35.2020.2>
5. Котова Н.В., Старець О.О., Хіменко Т.М., Геращенко Ю.О., Федоренко О.В. Як оптимізувати практику вигодовування немовлят / Н.В.Котова, О.О.Старець, Т.М. Хіменко, Ю.О. Геращенко, О.В. Федоренко // Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина. — 2020. — № 2(36). — С.29-36.
6. Прокопчук Т. Дитячі харчові розлади та їх корекція. — Львів: ЛНУ, 2020. — 250 с.
7. Центр здоров'я дітей і підлітків. Прикорм для малюків: як і коли починати. — Київ: Укрмедпрес, 2017. — 140 с.

Інформаційні ресурси

1. Міжнародна некомерційна організація підтримки грудного вигодовування «LaLecheLeague» <https://lila.org/la-leche-league-ukraine/> (інформаційні ресурси українською мовою), <https://lila.org/> (основна сторінка)
2. Всесвітня організація охорони здоров'я <https://www.who.int/>
3. Відеокурс про грудне вигодовування, ЮНІСЕФ https://www.unicef.org/ukraine/breastfeeding-course?gad_source=1&gclid=CjwKCAiA-Oi7BhA1EiwA2rIu20C6Y9nH5_-iyTyv91cVGN-KLrZ1kGTOLmkG7vMPRMwn_LxJsId8MBoCXgEQAvD_BwE
4. National Institute of Child Health and Human Development (NICHD) <https://www.nichd.nih.gov/>
5. American Academy of Pediatrics (AAP) <https://www.aap.org/>
6. Solid Starts <https://solidstarts.com/>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину(5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну

оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії – при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Ниже 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання

- Відпрацювання пропущених занять відбувається згідно графіку відпрацювання.
- Перескладання теми заняття, за яке студент отримав негативну оцінку, проводиться у зручний для викладача та здобувача час поза заняттями, максимальна оцінка - «добре».
- Перескладання теми під час поточного навчання та підсумкового контролю з метою підвищення оцінки не допускається.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ♦ самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації, окрім випадків дозволених викладачем під час заняття для підготовки практичних завдань;
- ♦ списування під час контролю заборонені;
- ♦ самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо відвідування та запізнь

Присутність на всіх заняттях є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважної причини).

Мобільні пристрої

Самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання мобільних пристроїв окрім випадків, дозволених викладачем під час заняття для підготовки практичних завдань.

Поведінка в аудиторії

- Дії у професійних і навчальних ситуаціях з позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології.
- Дотримання правил внутрішнього розпорядку клінічної бази кафедри, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні з студентами та викладачами, пацієнтами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;

- Усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.